

راهنمای

اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)

(براساس کتاب یحیی فوزی)

(ویژه دانشجویان دانشگاه پیام نور)

مقدمه

(نکته: با توجه به مطرح شدن سوال از این بخش، به ارائه این بخش می پردازیم.)

- ۱- اندیشه در لغت به معنای فکر، تامل و نوعی از فعالیت ذهنی انسان عاقل است که در جهت کشف نا دانسته ها صورت می گیرد.
- ۲- درکتاب منطقی، اندیشه عبارت است از مرتب ساختن امور معلوم برای کشف مجهول.
- ۳- اندیشه به عنوان حرکت ذهن از مبادی (معلومات تصویری یا تصدیقی) به سوی مطلوب.
- ۴- در معنای خاص، اندیشه تفکری مبنایی است با ویژگی هایی همچون انسجام و حد و حدود منطقی و قابلیت استدلال.
- ۵- هرگونه تفکر یا تلاش ذهنی را که به لحاظ منطقی منسجم و دارای مبنا و چارچوب بوده و موجه و مهم باشد اندیشه می نامیم.
- ۶- اندیشه سیاسی نیز مجموعه ای از آرا و عقاید است که به شیوه ای عقلانی، منطقی و مستدل (و فراتر از آرا و ترجیحات شخصی)، درباره چگونگی سازمان دادن به زندگی سیاسی مطرح می گردد که می تواند توصیفی یا تبیینی باشد.
- ۷- اندیشمند سیاسی کسی است که بتواند درباره آرا و عقاید خود به گونه ای عقلانی و منطقی استدلال کند تا جایی که اندیشه های او دیگر آرا و ترجیحات شخصی به شمار نرود.
- ۸- هدف اندیشه سیاسی نه فقط توضیح علمی، که تغییر واقعیت همراه با سرزنش یا تایید اخلاقی است. در واقع هدف اندیشه سیاسی یافتن راه هایی است برای بالا بردن کارآمدی حوزه سیاسی و اداره بهتر جامعه.
- ۹- اندیشه سیاسی اگر براساس مبانی فلسفی مطرح گردد فلسفه سیاسی خوانده می شود و اگر برپایه مبانی فقهی یا کلامی مطرح شود فقه سیاسی یا کلام سیاسی نام می گیرد.

۱۰ - اصولاً " اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) متاثر از ابعاد مختلف اندیشه های انسان در حوزه های عرفانی، فقهی ، فلسفی و کلامی است.

۱۱ - تصویر غالب جهانی از امام خمینی (ره) تصویری است که در آن وجه رهبری سیاسی امام - در مقام رهبر بزرگترین انقلاب قرن - غلبه دارد و امام را فردی می شناسند که موفق شد با بسیج میلیونی مردم نظام قدرتمند شاهنشاهی را واژگون سازد و نظام جدید سیاسی را به جای آن بنشانند.

۱۲ - وجه پنهان و با اهمیت تصویر امام، ایدئولوگ بودن ایشان است.

۱۳ - امام خمینی ایدئولوگ اسلامی بود.

۱۴ - شناخت اندیشه سیاسی امام خمینی به عنوان الگو و مصلح دینی در جهان معاصر، برای مسلمانان اهمیت بسیار دارد؛ چرا که ایشان کوشید بین مذهب و سیاست در جهان معاصر پیوندی مجدد برقرار سازد و با احیای جایگاه معنویت و دین گرایی در جهان کنونی ، رابطه تخریب شده دین و دنیا و عقل و ایمان را بازسازی کند.

۱۵ - امام خمینی ره از مدلی از توسعه و پیشرفت حمایت نمود که بتواند با معنویت نیز توأم گردد.

۱۶ - براساس مدل تحلیلی توماس اسپر یگنز انگیزه اندیشه های سیاسی ، حل مشکلات و بحران های جامعه است.

۱۷ - برای تجزیه وتحلیل اندیشه امام خمینی ره از چارچوبی نظری شبیه مدل تحلیلی استفاده توماس اسپرینگز بهره برده ایم.

۱۸ - امام خمینی ره در اندیشه سیاسی خود از سه چیز تاثیر پذیرفته است:

اول. نوع نگاه اسلام به جهان هستی و انسان، دوم. اندیشه های کلامی شیعی و به ویژه نوع نگرش شیعه به اندیشه امامت و سوم نیز اندیشه های فقهی اصولیون شیعه.

فصل اول

تحولات سیاسی - اجتماعی دوران حیات امام خمینی و نقش آن در طرح اندیشه سیاسی ایشان

- ۱- پدرِ پدرِ بزرگ امام خمینی ره از علمای نیشابور بود که به منظور تبلیغ دین اسلام رهسپار منطقه کشمیر در هندوستان شد و در آنجا به شهادت رسید. پدرِ بزرگ امام به دعوت یکی از بزرگان خمین به ایران بازگشت و در خمین ساکن شد.
- ۲- پدر امام خمینی ره سید مصطفی، معاصر (هم دوره) میرزای شیرازی - صاحب فتوای معروف تنباکو - بود.
- ۳- امام خمینی ره در هنگام مرگ پدر، کمتر از ۵ ماه سن داشت.
- ۴- در تربیت و پرورش شخصیت دوره کودکی و نوجوانی امام خمینی ره، عمه اش سهم بسزایی داشت.
- ۵- از مصائب بزرگ پایان دوران نوجوانی امام خمینی ره، مرگ عمه و مادر بزرگوارشان بود.
- ۶- فصل دوم زندگی امام خمینی ره از زمان مهاجرت به اراک در سن ۱۹ سالگی (۱۳۰۰ ش) برای ادامه تحصیل آغاز گردید.
- ۷- از اساتید امام خمینی ره که بیش از دیگران مورد عنایت ایشان بودند یکی آیت الله حائری (از شاگردان میرزای شیرازی و موسس حوزه علمیه قم) و دیگری نیز آیت الله شاه آبادی (معلم اخلاق) که تا سال ۱۳۱۴ در قم بوده است.
- ۸- امام خمینی ره در سال ۱۳۰۷ و در بیست و هفت سالگی، شرحی عرفانی بر دعای سحر نوشت.
- ۹- دو ویژگی برجسته در مورد مطالعات و تحصیلات امام خمینی ره در خور توجه است که یکی جامعیت علمی و تنوع دروس مورد تحصیل ایشان است و دیگری سخت کوششی و تلاش امام در مطالعه و تحصیل است.